

Az erdő oly ingatlan birtok, a melynek fatömeg készlete ingó ugyan, mert levágható s csakhamar elszállítható; oly nagy értéket képvisel azonban, hogy csak sajnálni lehetne, ha hitel biztos alapját nem képezhetné, s ha a pénzüintézetek oly nagy költséggel nem dotálhatnák, a mennyit megbír. Hogy azonban biztos zálogul szolgálni képes, ha állami felügyelet alá van vetve, a fönnebbiek után nem lesz kétségbe vonható, annál fogva a javaslatok elfogadása mellett kellő nagyságu költségekben is részesülhet.

Vegyék figyelembe a mondottakat pénzüintézteink s az erdőben a legjobb zálogtárgyat lelik, jobbat a mezőgazdaságilag művelt földeknél, mert azoknak értéke könnyen devasztható; míg ellenben a jelenlegi eljárás szerint nincs ingatagabb zálogtárgy a magánbirtokos erdejénél.

A jegenyefenyő (*Abies pectinata* D. C.) tüinek gombabetegségéről.

Irta: V a d a s Jenő m. kir. erdőakadémiai tanár.

A virágtalan (Kryptogam) növények csoportjához tartozó élősvi-gombák között nevezetes helyet foglal el a *Discomycetes* család, mert ehhez tartozik a káros hatásra nézve kimagasló: *Hysterium* nem.

Ezuttal csupán a jegenyefenyőt károsító fajáról a *Hysterium nervisequium*ról kívánok röviden megemlékezni, mint a mely ez idén a jegenyefenyvesekben több helyen lépett fel jelentékeny mértékben. Így alkalmam volt ennek a gombának fellépését a besztérczebányai erdőigazgatóság kerületében ez év június havában tartott gyakorlati kirándulás alkalmával a mihálytelki erdőgondnok-

ságban, továbbá az ezzel határos breznóbányai erdőkben, nemkülönben nagyobb mértékben a Selmezbánya város körüli jegenyefenyvesekben észlelhetni. Julius hó végén pedig Székely György püspöki erdőmester barátom Lutilláról (Bartmegye) keresett fel, hogy határozzam meg az általa hozott jegenyefenyő galyakon észlelhető gombabetegséget. Ezeken is a *Hysterium nervisequium* fellépését konstatálhattam.

A *Hysterium* fajai a fenyvek tülevelein élőködnek, és pedig a lúczfenyőn a *H. macrosporum*, az erdei fenyőn a *H. pinastri* (az ismert tű hullás okozója és a jegenyefenyőn a *H. nervisequium*. Ez utóbbi gomba termőtestei a levélből fekete színű, kérges, kemény és vastagon duzzadt párna alakban emelkednek ki; éréskor hosszúsági irányban repedve, a bennök levő tömlőből kiszóródnak a szintelen spórák.

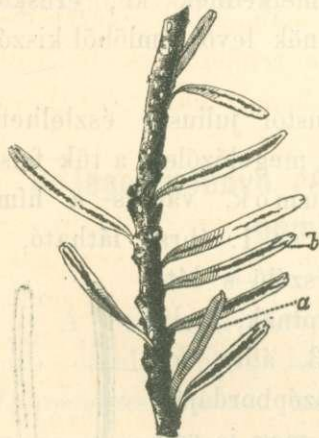
A két éves tűk barnulása májustól júliusig észlelhető s ezután a termőtestek kifejlődését megelőzőleg, a tűk felső apján képződnek a spermogoniumok, vagyis a hím-spóra (spermatium) tartók s miként az 1. ábrán látható, a tűk felső lapján két hullámos szélű s látzólag egybeolvadt fekete csíkot alkotnak, mely fönt többnyire villásan elágazik (3. ábra *b*). Később a tűk alsó lapjának középbordáján hosszukás csíkban — mely sokszor meg is van szakítva — foglalnak helyet az apotheciumok (termőtestképző, csészike alaku spóraréteg) 2. ábra, — melyek Hartig R. szerint csak a következő év április és május havában, tehát a már kifejlődött 3 éves hajtásokon érnek meg. Nevezetes ennél a gombánál az a jelenség, hogy már a megérés előtt hull le az általa megtámadott tüleveleknek legnagyobb

1. és 2.
ábra.

része s csak egy aránylag csekély részen fejlődnek ki teljesen a peritheciumok vagyis a korszó alakú spóratartók, termő testek.

Ha tekintetbe vesszük, hogy nemcsak a 3 éves hajtások tűi sárgulnak meg s hullanak le, hanem egyes fákon — mint azt a Selmezbánya melletti Rovna hegyen levő 45—50 éves jegenye fenyvesben tapasztaltam, 5—6 éves gallyak tűi is áldozatául esnek ennek a gombabetegségnek, belátható, hogy a lombozat, — tehát az asszimiláló szervek nagy részének sárgulása s később elvesztése, az állabok fejlődésére bizonyára káros hatású lesz. A gomba által megtámadott lombozat egy hajtás-részlete a 3-ik ábrán látható természetes nagyságban.

3. ábra.

Nem szabad összetévesztenünk ezt a gombabetegséget az ugyancsak a jegenyefenyő tűin előforduló rozsdabetegséggel, melyet a *Caeoma Abietis pectinatae* nevű gomba okoz. Ez rendszeren az ágak uj, tehát legvégső hajtásain levő tűket támadja meg s ezek alsó lapján a középborda mindkét oldalán elhelyezkedett hosszukás, sárgás színű spóratartókban fejleszti spóráit. Az ezen gomba által okozott kár szintén a tűlevelek megsárgulása és lehullásában nyilvánul, de a károsítás mértéke, az előbbi által okozottnál, sokkal jelentéktlenebb.

Ha az itt közölt gombabetegségek közül egyik vagy másik, az általam megnevezett helyeken kívül netalán másutt is észleltetett, nagy köszönettel venném, ha erről t. szaktársaim engem értesíteni szivesek volnának.